

almindelige indtryk, bogen efterlader. De mest givende afsnit er vel nok sådanne, som tager konkrete empiriske opgaver op, mens de øvrige afsnit alle lider under at skulle behandle meget omfattende spørgsmål på få sider. Der bliver da væsentlig kun plads til ganske skitsemæssige forslag.

P. Nørregaard Rasmussen.

Wages Policy under Full Employment. By Erik Lundberg, Rudolf Meidner, Gösta Rehn and Krister Wickman. Edited and translated by Ralph Turvey. William Hodge & Co., London 1952. 88 s. Pris: 6 sh.

Den unge London-Økonom Ralph Turvey fortsætter ved Udgivelsen af denne lille Bog sin Virksomhed som Iudfører af svensk Økonomi i England og dermed på det internationale Marked. De tidligere Bidrag er Artikler, hvori han selv fører »Stockholm-Skolens« teoretiske Ideer videre. Her staar han som Udgiver af et lille Udvalg af Indlæg i den højst interessante, samtidigt teoretiske og praktiske Diskussion om Lønpolitikens Rolle i den aktuelle Problemerkreds omkring fuld Beskæftigelse og Inflation. Alle Forfatterne er Økonomer, men de to af dem, Rehn og Meidner, tillige knyttet til den svenske Landsorganisation, der har haft en større Diskussion om Lønpolitik i sit Tidsskrift »Tiden« og har udgivet et lille Skrift med Bidrag fra talrige Fagforeningsfolk. De øvrige Artikler er fra Økonomisk Tidsskrift, og alle Artikler revideret af Forfatterne.

Lundberg siger i sit indledende Afsnit, at den fulde Beskæftigelses store Talsmænd har haabet paa at afværge Inflationsfaren ved, at Fagforeningerne viste social Ansvarlighed. Men kan man vente en Løsning ad denne Vej? Han drøfter i Tilknytning til den klassiske svenske Diskussion de mulige Stabiliseringsprincipper og finder Wicksells stabile Priser mere realisabelt end Davidsons Forandring i Prisniveauet omvendt proportionalt med Produktiviteten.

Tilpasning af Forholdet mellem Lønnen paa forskellige Omraader og centraliseret

contra decentraliseret Lønpolitik spiller betydelig Rolle. Ved høj Beskæftigelsesgrad opstaar Konkurrence om Arbejdskraften, og Rehn siger, at saadanne Lønforskelle forsvinder, som kunde opretholdes saalænge, hver Del af Arbejdsmarkedet havde sin Reserve af arbejdsløse. Udligning af saadanne uholdbare Lønforskelle er den ene af de Betingelser, Rehn opstiller for Undgaaelse af Inflation. Den anden er: ikke for højt Gevinstniveau for Virksomhederne. Gevinsterne skal klemmes saa stærkt mellem Løn og Skatter, at Konkurrencen om Arbejdskraften begrænses. Naar der ikke fuld Beskæftigelse paa det private Arbejdsmarked, skal det offentlige have Midler til at sætte særlig Beskæftigelse i Gang. Finansiering heraf ved høje indirekte Skatter sikrer ogsaa Opsparingen og hindrer, at høje Lønninger skal drive Efterspørgslen op. Staten skal ikke ved Priskontrol, Rationering eller anden negativ Politik over for Erhvervene foraarsage et skævt Prissystem med dertil svarende mindre ønskelig Anvendelse af Landets Produktionsmidler; men den skal positivt bidrage ved Supplering af den utilstrækkelige private Produktion. Mulighederne for at flytte Arbejdskraften ved Hjælp af almindeligt gældende Lønforskelle er næppe store. Et mere virksomt Middel er Tilskud til selve Overflytningen.

Lundberg fremsætter paa adskillige Punkter Kritik af Rehns dristige, konstruktive Ideer og mener, at Klemning af Virksomhedernes Gevinst kan rumme Fare for Beskæftigelse og Opsparing, og at den heller ikke vil være virksom i alle Tilfælde over for Tendenserne til Lønstigning. Man ved for lidt om, hvad der sætter Lønstigning i Gang. Han mener, at Kravene til Administrationen bliver store, er betænkelig ved Væksten af den offentlige Sektor og mener, at Pengepolitikken, der paavirker de Tusinder af Virksomheders Handlen, vil virke hurtigere og mere elastisk og have Fordele, fordi den er mere decentraliseret.

Wickman siger i sin korte Slutningsartikel bl. a., at Fagforeningernes Ansvar for Inflationen har været stærkt overdrevet,

almindelige indtryk, bogen efterlader. De mest givende afsnit er vel nok sådanne, som tager konkrete empiriske opgaver op, mens de øvrige afsnit alle lider under at skulle behandle meget omfattende spørgsmål på få sider. Der bliver da væsentlig kun plads til ganske skitsemæssige forslag.

P. Nørregaard Rasmussen.

Wages Policy under Full Employment. By Erik Lundberg, Rudolf Meidner, Gösta Rehn and Krister Wickman. Edited and translated by Ralph Turvey. William Hodge & Co., London 1952. 88 s. Pris: 6 sh.

Den unge London-Økonom Ralph Turvey fortsætter ved Udgivelsen af denne lille Bog sin Virksomhed som Iudfører af svensk Økonomi i England og dermed på det internationale Marked. De tidligere Bidrag er Artikler, hvori han selv fører »Stockholm-Skolens« teoretiske Ideer videre. Her staar han som Udgiver af et lille Udvalg af Indlæg i den højst interessante, samtidigt teoretiske og praktiske Diskussion om Lønpolitikens Rolle i den aktuelle Problemerkreds omkring fuld Beskæftigelse og Inflation. Alle Forfatterne er Økonomer, men de to af dem, Rehn og Meidner, tillige knyttet til den svenske Landsorganisation, der har haft en større Diskussion om Lønpolitik i sit Tidsskrift »Tiden« og har udgivet et lille Skrift med Bidrag fra talrige Fagforeningsfolk. De øvrige Artikler er fra Økonomisk Tidsskrift, og alle Artikler revideret af Forfatterne.

Lundberg siger i sit indledende Afsnit, at den fulde Beskæftigelses store Talsmænd har haabet paa at afværge Inflationsfaren ved, at Fagforeningerne viste social Ansvarlighed. Men kan man vente en Løsning ad denne Vej? Han drøfter i Tilknytning til den klassiske svenske Diskussion de mulige Stabiliseringsprincipper og finder Wicksells stabile Priser mere realisabelt end Davidsons Forandring i Prisniveauet omvendt proportionalt med Produktiviteten.

Tilpasning af Forholdet mellem Lønnen paa forskellige Omraader og centraliseret

contra decentraliseret Lønpolitik spiller betydelig Rolle. Ved høj Beskæftigelsesgrad opstaar Konkurrence om Arbejdskraften, og Rehn siger, at saadanne Lønforskelle forsvinder, som kunde opretholdes saalænge, hver Del af Arbejdsmarkedet havde sin Reserve af arbejdsløse. Udligning af saadanne uholdbare Lønforskelle er den ene af de Betingelser, Rehn opstiller for Undgaaelse af Inflation. Den anden er: ikke for højt Gevinstniveau for Virksomhederne. Gevinsterne skal klemmes saa stærkt mellem Løn og Skatter, at Konkurrencen om Arbejdskraften begrænses. Naar der ikke fuld Beskæftigelse paa det private Arbejdsmarked, skal det offentlige have Midler til at sætte særlig Beskæftigelse i Gang. Finansiering heraf ved høje indirekte Skatter sikrer ogsaa Opsparingen og hindrer, at høje Lønninger skal drive Efterspørgslen op. Staten skal ikke ved Priskontrol, Rationering eller anden negativ Politik over for Erhvervene foraarsage et skævt Prissystem med dertil svarende mindre ønskelig Anvendelse af Landets Produktionsmidler; men den skal positivt bidrage ved Supplering af den utilstrækkelige private Produktion. Mulighederne for at flytte Arbejdskraften ved Hjælp af almindeligt gældende Lønforskelle er næppe store. Et mere virksomt Middel er Tilskud til selve Overflytningen.

Lundberg fremsætter paa adskillige Punkter Kritik af Rehns dristige, konstruktive Ideer og mener, at Klemning af Virksomhedernes Gevinst kan rumme Fare for Beskæftigelse og Opsparing, og at den heller ikke vil være virksom i alle Tilfælde over for Tendenserne til Lønstigning. Man ved for lidt om, hvad der sætter Lønstigning i Gang. Han mener, at Kravene til Administrationen bliver store, er betænkelig ved Væksten af den offentlige Sektor og mener, at Pengepolitikken, der paavirker de Tusinder af Virksomheders Handlen, vil virke hurtigere og mere elastisk og have Fordele, fordi den er mere decentraliseret.

Wickman siger i sin korte Slutningsartikel bl. a., at Fagforeningernes Ansvar for Inflationen har været stærkt overdrevet,

navnlig fordi Forventningen om, at Lønforhøjelser vil blive fastholdt, gør Arbejdsgiverne forsigtige. Ogsaa paa uorganiserede Markeder stiger Lønnen, naar Beskæftigelsen kommer over 90 %. Han er enig med de to Fagforeningsrepræsentanter om, at tilbageholdende Lønpolitik fra Fagforeningernes Side maa være noget ekstraordinært og midlertidigt. Staten maa, som Meidener fremhæver, have Ansvar og ved Finanspolitik eller paa anden Maade hindre overdreven Efterspørgsel. Ellers mister Fagforeningerne deres Indflydelse. Der er ingen Mening i at tale om Ansvar og rimelig Lønpolitik, naar Overenskomster alligevel ikke er bestemmende for Lønniveauet.

Til Rehns to Betingelser for Stabilisering uden Tvang (ligevægtige Lønrelationer og Begrænsning af Gevinsterne) tilføjer Wickman yderligere to: at Leveomkostningerne holdes nogenlunde konstante, og at Indkomstudligning foregaar ved Hjælp af andre Midler, saa at det ikke bliver nødvendigt at anvende Lønforhøjelse hertil.

Hovedindtrykket, man faar af den interessante lille Bog, er, at man ikke kan vente, at Fagforeningerne ved »socialt ansvarlig« Politik kan klare Problemet fuld (eller meget høj) Beskæftigelse, men — som Lundberg siger i sit indledende Stykke — at der stadig er Plads for en Mangfoldighed af forskellige Meninger og højst forskellige Forslag. Forskellig Maalsætning og skiftende Betingelser efter Tid og Sted vil ikke gøre denne Mangfoldighed mindre.

F. Zenthen.

Alan T. Peacock: The Economics of National Insurance. William Hodge & Co. London 1952. 126 s. Pris: 8 sh 6 d.

Peacocks Bog bringer en kritisk Analyse af væsentlige Sider ved den faa Aar gamle Beveridgeske Socialforsikring. Det er navnlig Forsøget paa at gennemføre en fra de almindelige Statsfinanser adskilt Forsikring omfattende samtlige Borgere, han vender sig imod. Trods Anvendelse af forsikringsteknisk Terminologi, bl. a. med

Hensyn til faste, tvungne Bidrag, som ikke har nærmere Forbindelse med Risikoen Størrelse, og Operation med en Regnskabskonto, der kaldes Reserve, kommer det hele alligevel ikke til at fungere som virkelig Forsikring, saaledes som man kender denne fra den private Økonomi. En Opsplætning af Statens Funktioner mellem et særligt »uafhængigt Forsikringsfond« og den egentlige Statskasse er heller ikke i Overensstemmelse med de Formaal, man er enig om at stræbe efter, hverken de beskæftigelses- eller prisstabiliserende, produktionsfremmende, indkomstudlignende eller de rent finansielle Sparebestræbelser med Hensyn til Administrationsomkostningerne.

Trods hele Forsikringsfacaden kan man derfor ikke lade være at tilpasse en højtideligt vedtaget, tilsyneladende uafhængig Forsikringsordning til Statens og Samfundets skiftende Behov. Prisstigningen tvinger til at sætte Ydelserne op. Man forsværer dette ved at henvise til de opsamlede Reserver og »skaffer Midler« ved at henvise til, at Arbejdsløsheden har været under 2 (to) Procent og ikke som forudsat 8, hvorfor man i Fremtiden tør regne med 4! Foruden det mindre væsentlige, at Systemet paa Grund af Fremtidens Aldersfordeling i stigende Grad gøres »forsikringsmæssigt insolvent«, og Finansieringen ved almindelige Skatter derfor efterhaanden bliver helt dominerende, forsvinder herved det betydningsfulde Led i Købekraftsbegrænsningen ved Overbudgettering paa det almindelige Statsregnskab plus de særlige Fonde, som »Forsikrings«-Ordnningen faktisk har været. Denne Opgave maa da løses paa en anden Maade.

Forsikringsfondens Køb af lange Statsobligationer og de Obligationsarter, Staten ønsker købt, er i første Instans et internt Anliggende mellem Statsinstitutioner, men kan ved Bankens Medvirken udnyttes i Rentepolitikken. Selv om Ordningen saaledes kan bidrage til at tilsløre, hvad der virkelig foregaar, vindes der næppe paa længere Sigt noget reelt. Reserver, der bestaar i, at Staten i et særligt Fond op-